Lakások — futószalagon

Jelentős építőipari rekordról érkezett hír Legyelországból: 1972-ben — az ország háború utáni történelmében először — 200 000 lakást adtak át rendeltetésének. Az építőiparban alkalmazottak száma egyébként elérte az 1 200 000-et, ez a dolgozó lakosság 7,3 százaléka.

Az 1971—72-es években 7 házgyárat helyeztek üzembe Lengyelországban, s ezek évente 52 700 helyiség felépítéséhez szállítanak előregyártott elemeket, valamint 19 mozgó telepet, amelyek további 57 200 helyiséghez elegendő elemet készítenek. Négy házgyárban — melyeket a Szovjetunióból vásároltak — most készítik elő a három műszakra való áttérést, aminek eredményeként az évi teljesítmény 8700-ról 13 000 helyiségre növekszik majd. Az említett időszakban összesen 130 000 lakóhelyiséghez elegendő előregyártott elemmel növekedett a kapacitás.

Húsz nap alatt

Több mint 26 ezer hektárral nőtt az öntözött terület

A hetek óta tartó száraz időjárás jelei lemérhetők a földeken: a rossz vízgazdálkodású talajokon sárgulnak a kapásnövények. A gazdaságok nagy erőfeszítéseket tesznek a vízhiány enyhítésére. Az öntözés iránti helyenkénti közönyt augusztusban érdeklődés váltotta fel, amit az is bizonyít, hogy az utóbbi 20 napban 26 500 hektárral nőtt a megöntözött terület, amely elérte a 276 500 hektárt. A zöldségeket a kertészetekben sokfelé már negyedszer látták el öntözővízzel, de kétszer, sőt háromszor kaptak már mesterséges csapadékot a takarmánynövények, a kapások és egyes helyeken a rétek is. Az esők mesterséges pótlására nagy szükség van, mert az utóbbi húsz napban jóformán sehol sem esett az eső, vagy ha igen, akkor sem hullott több csapadék 10—15 milliméternél.

A vízkészletek mindenhol megfelelően alakultak augusztus végére, a gazdaságoktól sehol sem kellett megvonni vízhiány miatt a vízvételi lehetőséget. Ellenben a vízügyi igazgatóságok tovább folytatják a vízjogi engedélyek felülvizsgálatát, amire azért van szükség, mert számos gazdaság az év első felében nem élt a lehetőségekkel, nem igényelt öntözővizet és így sok esetben másoktól vette el — akaratlanul is — a vízhasználatot. Mintegy 500 gazdaságot érint a vízjog-elvonás, vagy mérséklés. A felülvizsgálat során az első fokú vízügyi hatóság megfelelő javaslatot tesz a vízjog visszavonására, vagy mérséklésére, az esetleges fellebbezést a másodfokú hatóság bírálja majd el. Minden esetben figyelembe veszik, hogy a gazdaság időközben élt-e a lehetőséggel, tett-e lépéseket arra, hogy javítson öntözési tevékenységén.

Tata fejlődése — vízi perspektívából

A VÁROS fejlődéséért, sorsáért, üdülőhelyi életéért felelősséget érző olvasók részvéttel olvasták a Dolgozók Lapja július hó 20-i számában megjelent „Vízi perspektívában a tóról" című írást. Úgy is mint tatai, úgy is mint az Öreg-tó hasznosításában jelentős szerepet játszó tanács tisztségviselője, néhány kiegészítéssel kívánok az íráshoz kapcsolódni.

Mindaz a sok szép terv és elképzelés, amely 80—100 év alatt Tata város üdülőhelyi fejlődésére megszületett, napjainkban valósul meg. Már a múlt rendszer időszakában is szárnyalt a fantázia, és felvetődött az Öreg-tó part menti területeinek üdülési, lakóterületi célokra történő felhasználása. Ezekből az elgondolásokból azonban az Eszterházy család érdekei miatt nagyon kevés valósulhatott meg. A mai fiatalok előtt szinte érthetetlen, hogy az Öreg-tó partjának csak mintegy 1 km-es szakaszát közelíthette meg a város lakossága.

A felszabadulás teremtette meg a lehetőségét, hogy e tervek a megváltozott társadalmi viszonyok alapján részletes kimunkálásra kerüljenek és a társadalom anyagi lehetőségei szerint folyamatosan megvalósuljanak.

Tata üdülőhelyi jellegét a város vizei, erdei, parkjai, műemlékei adják meg. Ha jól akarunk bánni ezekkel az értékekkel, akkor azokra fokozott figyelmet kell fordítani. Különösen fontos a város üdülőhelyi értékei közül az Öreg-tó. A város általános rendezési terve megjelölte azokat a legfontosabb tennivalókat, amelyek Tata város üdülővárossá történő fejlesztése érdekében szükségesek.

A város építésének tervezésekor figyelembe vettük az Öreg-tó szerepét, azt, hogy a tó város közepébe ékelődik. Ezért a tervezett középmagas építkezéseket az Öreg-tótól viszonylag távolabb, az Egység utca térségébe tervezték. Az Öreg-tó melletti történelmi városrészben, pl. a Tópart utcán csak alacsonyabb beépítés várható. A városkép élénkítése érdekében a blokkos, vagy házgyári épületek helyett alagútzsalus, középmagas házak épülnek. Ez az épület-típus változatosabbá teszi a város képét. Szeretnék arra is rámutatni, hogy a városközpont átépítését követően is mindössze mintegy 500 méter hosszúságban, és a tótól távolabb jelentkezik a modern házas tású városkép. Ez a városrész a tóparti szakasz mintegy 5 km-es hosszúságához képest nem jelentős és nem veszélyezteti a tópart megszokott összhangját.

A tó partján lévő erdők, ligetek üdülési célokra történő felhasználásának tervezésekor figyelembe vettük, hogy jelentős nagyságú erdőterületek maradjanak. Ezt az elgondolást sikerült a tervekben érvényre juttatni, a tervezésen túlmenően a megvalósításban is biztosítani. A tó keleti partján lévő víkendterületek körül mintegy 100 kh fenyőerdő szolgálja e célokat. A tópart más szakaszán is a nagyközönség érdekét szolgáló erdők maradnak meg közterületben. A tervezett üdülőlétesítmények elhelyezése ligetesen, nem összefüggő nagy csoportokban várható és az erdő szerelmesei számára nagy területek maradnak sétálásra, kulturált időtöltésre.

AZ ÖREG-TAVI üdülőterület lényegét a víz adja meg. Az elmúlt évek alatt hatékony intézkedések történtek az Öreg-tó védelméért. Elvégeztük a tó kotrását, a tóparti területek szennyvízcsatornázását, a tavat tápláló Általér folyó vize derítő-tóban megtisztul. Újabb tervezőmunka indult a víz minőségének javítása érdekében. Hangzanak el észrevételek a víz „szőkeségére", zöldességére vonatkozóan. A szakemberek végleges véleménye még nem alakult ki a víz zöldességének okáról, a zöldesség megszüntetése érdekében szükséges intézkedésekről. A fő ok valószínű az, hogy a tóba befolyó vizek rendkívül gazdagok ásványi tápanyagokban. Ez az oka, hogy az Öreg-tó egyes élőlényei gyorsan szaporodnak. Meg kell találni, vegyi, vagy biológiai módszerek alkalmazásával a víz további tisztításának módjait. Pl. e célt szolgálta az amurok betelepítése. Jelenleg kísérlet folyik az algákat és planktonokat fogyasztó busa halfajták tenyésztésével. A kotrást követően egyébként 2—3 esztendő szükséges ahhoz, hogy a víz biológiai egyensúlya kialakuljon, vagy a jellemző körülmények állandósuljanak. A tó vizének zöldessége nem jelent hátrányt. Az ország más tavaiban is tapasztalható hasonló helyzet. Természetesen további tudományos feltáró munkát is kell folytatni.

A derítő-tó működésének javítása érdekében újabb intézkedések születtek. Még ez évben a Tatabányai Szénbányák elkészítteti az Általér vizének derítését szolgáló további tavak terveit. A derítő-tó hatékonyságának növelése érdekében sor került az Általér folyó kotrására.

Bár mintegy két évtizeden keresztül nem volt engedélyezhető az Öreg-tóban a fürdés, mégis egy-egy meleg nyári napon 6—800 ember keresték fel a tó partjait. A víz minden évben megszedte a maga áldozatát. Ez évben is már két fiatal fulladt az Öreg-tóba. Indokolt a hatóságok óvatossága és rendelkezése, amely szerint csak az arra kijelölt területen lehet fürödni. Jelenleg 5 ilyen terület van. E területek a következő 5—10 éven belül jelentkező igények kielégítésére alkalmasak. A fürdésre kijelölt területek rendezése, a szükséges szolgáltatások biztosítása terén azonban igen komoly tennivalóink vannak. Öltözők, zuhanyozók, ivókutak építése, a szemételtakarítás stb. megszervezése folyamatos feladat. Az első lépéseket megtettük, s a következő években gyorsabb fejlődés várható. Az emberi élet megvédését szolgálják a tóban elhelyezett bólyasorok. Mindenkit csak arra tudok kérni, hogy vegye komolyan e jeleket. A strandok motorcsónakról való ellenőrzése összerű javaslat. Már ez évben vízi rendészet működik. A strandok gondozását ellátó költségvetési üzemet is szeretnénk e cél érdekében motorcsónakkal ellátni.

Az Öreg-tó üdülési célokra történő hasznosítása során a már elkészített tervek folyamatos megvalósításával mintegy napi 12—15 000 ember számára tudunk kulturált üdülési lehetőségeket teremteni. Ilyen nagy közönség ellátásához nagyon sok létesítményre van szükség. A sétautak portalanítása, a közvilágítás, erdei pihenők kialakítása, ivóvíz-ellátás, partrendezés új feladatokat jelent. Ezek megvalósítása mellett feltétlenül biztosítanunk kell, hogy a part eredeti arculatát megőrizzük, és mind kevesebb konfliktussal járjon együtt az ember és a természet új kapcsolata. Ezért hozott a városi tanács olyan határozatot, amely szerint az Öreg-tó partján csak a kifejezetten strandolási, vagy csónakázási célokat szolgáló létesítményeket szabad elhelyezni. Minden más építményt olyan távolságba helyezzenek el a tó partján, hogy azokat a tóparti növényzet takarja el.

A SOK ÉVTIZEDES tervezés megvalósításának jelentős szakaszába jutottunk. A tervek, a tervek készítésekor és a megvalósítás szakaszában lezajló alkotó viták, a lakosság aktív érdeklődése, a felelősségérzettől áthatott javaslatok, a javaslatok gondos mérlegelése és figyelembevétele, a városi pártbizottság irányítása, a tanács bizottságai és a tisztségviselői ellenőrző tevékenysége remélhetőleg azt eredményezi majd, hogy az eredeti elképzelések — mindenki megelégedésére — megvalósuljanak.

Dr. Varga Gyula.
a tatai Városi Tanács elnöke

„Elébe állok, édesanyám..."

A kőművesmester az augusztus végi kettős ünnepre semmit se vállalt, pedig ilyenkor aztán igen könnyen kapni alkalmi, vagyis beugró segédet. Wartburg-Combijával kirándulni vitte a családot. Anyu, aki a ktsz-ben bérszámfejtő, rántott húst sütött és két literes termoszban még töltött paprikát is vitt mindüknek. Megyénk tájait már alaposabban ismerték, tehát Agárd felé indultak.

Bicskéig jól haladtak a sztrádán, Apa igyekezett. Sorra előzte a Trabantokat, Skoda ezreseket, sőt egy Zsigulit is maga mögé utasított. „Mazsola" — köpte ki a szót megvetően, a riális kiránduló vezetéstudományára célozva.

Bicske után anyu megjegyezte, hogy az autógyárak már olyan autókkal kísérleteznek, amelyek nem hasadnak ketté hosszában, ha nyolcvanassal nekihajtanak egy oszlopnak. A családfő erre csöndesebb lett. Levette a sebességet 60-ra. Dél is közeledett már, mikor maguk mögött hagyva a törökbálinti elágazást, leértek a nádasokkal szegett mini-Balaton partjára.

Az autós vendéglőben enni. menüt persze. És ha szükséges, kiegészítve hazaival. Nem kaptak helyet. Anyu erre előszedte a csomagok közül a hűtőtáskát. Elővarázsolt belőle hat üveg Colát. Letelepedtek hát egy pokrócra, egy szederfa árnyékába.

Ekkor és itt találkoztak a lóval. A ló talán tizenöt éves lehetett. Akármilyen fakó és sovány volt, erején felüli terhet, vagy tizenöt mázsát is húzott. Gazdája bíztatta: jusson túl a bekötőút kapaszkodóján, mert az áruját igen várták már a „csárdák". (Gyümölcsöt vitt, dinnyét, szilvát, barackot, uborkát, amit kellett.) Nemcsak vad szavakkal, ostorral is ösztökélte izzadt, szőrű, fáradt, kihevült táltosát.

Ilyen verést, ekkora káromkodásokat ezek a gyerekek még sosem hallottak. (A szülők igen, hiszen az ő idejükben nem volt még ritka, hogy ne záporozzék egyik másik megkeseredett ember szájából szilaj patakként a kétségbeesés, a tehetetlen harag.

A lányka fakadt ki elsőnek:

— Elébe állok és azt mondom, hogy engem üssön, de ne azt a szegény gebét...

— Eszedbe ne jusson! — így az anyja, — mert amilyen állat, beléd vág az ostorával...

— Addig is él, hiszen az én édesapám fél öklével földhöz csapja!

— Földhöz csapja, lehet, csakhogy nincs joga hozzá! Mert a bácsié a ló és azt tesz vele, amit akar... — juhászította a kislányt az anyai megalkuvás.

— Igaz ez, édesapám — fellebbezett az apjához erre a lánynál két évvel idősebb fiú.

— Sajnos, így igaz, — mormogta a barna bajszú, kétmeteres férfi. — A ló az övé, de így akkor sem bánhat a jószágával..! Úgy látszik, ez túl hamar akar meggazdagodni...

— Akkor én megyek elébe — kapta fel a fejét a kislegény, és indult volna máris a „vadállat" felé. Hanem — miként a mesékben — a szekérke abban a pillanatban kimozdult a holtpontról és a vérben-verítékben fürdő állat elindul minden terhével a vendéglők, üzletek hosszú sora felé.

Ám a kirándulás minden kedvessége, az ünnep minden öröme odalett már az egész család számára. Este volt, mire hazaértek Tatára. — Azon vették magukat észre, hogy az út hosszában mind a négyen hallgattak. Apa sem előzött. Senki számára sem volt kedve megmutatni, milyen engedelmes, okos, kezes barátja ez a sokat megért jószág, ez a sok emberi leleményt és fortélyt magába olvasztott, automatikus szerkezet — amelyik azonban „rosszabb" a lónál, mert azt, aki agyonhajszolja és kínozza, esetleg „Ábrahám kebelébe" is elröpíti...

(lelkes)

Elhunyt az ország legidősebb ornitológusa

Pécsváradon 82 éves korában elhunyt az ország legöregebb ornitológusa, Agárdi Ede, nyugdíjas tisztviselő. Csaknem hét évtizeden át foglalkozott szenvedélyes buzgalommal a madarak életének megfigyelésével, tanulmányozásával, fészkeik és tojásaik tudományos gyűjtésével. Kisdiákként kezdte jegyezni a madarakkal kapcsolatos észleléseit és 1912-ben lett elismert ornitológus. Megfigyelői oklevelét még Herman Ottó, a nagy természettudós, a Királyi Magyar Ornithológiai Központ akkori igazgatója írta alá. Ötezer madártojásból álló tudományos értékű gyűjteményét a Nemzeti Múzeumban helyezték el, ez azonban 1956-ban — a múzeumban keletkezett tűzvészkor — elpusztult. A pécsváradi ornitológus ezután újra kezdte a munkát, s magas kora ellenére rendszeresen járta a Mecseket és a környéket, feljegyezte és jelentette észleléseit a Madártani Intézetnek. Újabb 2500 madártojást, valamint 74 madárfészket magába foglaló gyűjteményét — a pécsi Janus Pannonius Múzeum őrzi.

Törődni a másikkal is

Közösségekben dolgozunk. Az eredmény az összmunka eredménye. A „végösszegben" nem jelenik meg külön a jó, a kimagasló és a rossz, a lemaradó. De tudjuk, hogy benne foglaltatik. A képességek sem egyformák. Az egyik ember többre képes, mint a másik, tehetségesebb, ambiciózusabb, szorgalmasabb, alkatilag rátermettebb. Így van ez a brigádok esetében is, attól függően, hogy miként verbuválódtak soraik. Olykor a feladat milyensége is differenciál. Vannak viszont olyan tényezők is, amelyek mint fejleszthető tulajdonságok jönnek számításba. A szervezőkészség például nem feltétlenül született tulajdonság, lehet szerzett is, sőt. Az üzemi eredmények a szerint alakulnak, ahogy az egyes munkacsoportok, brigádok tevékenykednek. Ha az átlagon felüli teljesítményekre képes brigádok száma dominál, akkor a végeredmény is ennek jegyében alakul és fordítva. Elegendő-e hát, ha az egyes brigádok csak önmagukkal törődnek, azzal, hogy saját teljesítményük megfelelő szinten legyen? Azt hiszem erre egyértelmű nemmel válaszolhatok. Ugyanis hiába dolgozik egy-vagy két brigád kiválóan, ha a másik kettő elúsztatja az eredményt. Márpedig ez könnyen megeshet. Különösen akkor, ha a brigádok „elkülönülten", csupán önmaguk munkájára ügyelve dolgoznak. Az olyan fórumok, mint a termelési tanácskozások, többek között éppen arra hivatottak, hogy az üzemi demokratizmus érvényesítésén keresztül megismertessék a feladatokat, a végrehajtás módját, az egyes csoportok kötelességeit, lehetővé tegyék a kollektívák számára a javaslatok megfogalmazását, ugyanakkor az észrevételekét is, értékeljék önmagukat, mérlegeljék mások tevékenységét, szerepét, tanácsokat adjanak egymásnak, bírálatot gyakoroljanak. De nem kell várni a termelési tanácskozásig ahhoz, hogy a brigádok elmondják maguk között mit javasolnak a jobb eredmények érdekében, miben tudnak a kölcsönösség alapján segítségre lenni.

Azt is elképzelhetőnek tartom, hogy kölcsön adnak egymásnak egy-egy embert, aki nem szóban, hanem a napi munkában adja át tapasztalatát, szakmai tudását, jártasságát. Miért is ne, amikor a gazdasági érdek is ezt kívánja?! Persze ahhoz, hogy a brigádok egymásra éppúgy figyeljenek, mint saját magukra, elengedhetetlen a rendszeres és összefüggéseket feltáró, bemutató információ. A brigádok egyszerűen nem tudnak egymással törődni, ha ez nem áll rendelkezésükre. Érezniük kell azt az összefüggést, amely a maguk és mások teljesítményének alakulása, valamint a vállalati, vagy üzemi eredmény között fennáll. Ebben a verseny nyilvánosságának kell segíteni. De már nem a korábban megszokott módon. A teljesítmények százalékos felsorakoztatása nem elegendő. Különösen akkor nem, ha egy termelési folyamatban az egyes brigádok munkája közvetlenül befolyásolja egymást. Ilyen kapcsolat érvényesül például az öntőde és a forgácsoló üzemek brigádjai között. Az előbbi mennyiségi, minőségi eredménye, termelésének ütemessége nagyban befolyásolja az utóbbit. Ez csak egyetlen példa. Az üzemi eredmény szempontjából azonban az sem közömbös, hogy ugyanazt a feladatot miként végzik a különböző brigádok. Az egymásra figyelésnek tán éppen az ilyen esetekben van nagy jelentősége. Ha egy konfekcióárut előállító brigád jobban oldja meg feladatát mint a „szomszédja", akkor a közös érdek szerint nemcsak azt kell szorgalmaznia, hogy ez tartós legyen, sőt fokozható is, hanem azt is, hogy a gyengébb mielőbb felfejlődjék ugyanarra a szintre.

— gordos —

„Szellemjárás" a szedőgép körül

Komoly bonyodalmat okozott az idei kánikulahullám a megyei nyomdában. A szedőterem, ahol délutánonként a gépek közelében gyakran a negyven fokot is meghaladja a hőség, az egyik szedőgép váratlanul „makrancoskodni" kezdett. A betűsorok öntéséhez szükséges rézmatricák a szedőgép gyűjtője mellé hullottak, s ez lehetetlenné tette a folyamatos munkát.

A gépen gyakorlott szakember dolgozott, alaposan átvizsgálta a berendezést, de a hiba forrását nem találta meg. Hasonlóképpen járt a karbantartó-gépszerelő mester is, aki pedig valóságos tudósa a bonyolult masina rejtelmeinek. Új alkatrészekkel cserélték ki a régieket, de a helyzet mitsem változott, a szedőgép „láthatatlan szelleme" továbbra is megakadályozta a munkát.

A „kísértetjárás" rejtvényét végül is a gépszerelő mester fejtette meg. Az történt ugyanis, hogy a gépszedő behozta az üzembe saját asztali ventillátorát, a légsugarat magára irányítva helyezte el a gép mellett. Am az így keletkezett heves légörvény rezgéslengésbe hozta a rézmatricákat, s így azok rossz helyre hullottak. Ezután csupán a „főbűnöst", a ventillátort kellet megfelelő szögbe állítani, s ezzel végképp sikerült elűzni a szedőgép rakoncátlan „szellemét".

Postáskonferencia Sopronban

Csütörtökön Sopronban Horn Dezső közlekedés- és postaügyi miniszterhelyettes, a Magyar Posta vezérigazgatója megnyitotta a VII. országos postáskonferenciát. Napirendjén a távírcsázó-hálózat üzemeltetésével kapcsolatos tapasztalatok, a posta mikrohullámú gerinchálózatának a fejlesztése, továbbá pénztár- és bankszolgálati tevékenységének a korszerűsítése szerepel. A mintegy 700 szakember részvételével lezajló konferencián NDK-beli, lengyel és csehszlovák vendégek is részt vesznek.

A konferenciával egyidejűleg nyílt meg a soproni postaigazgatóság üzemtörténeti emlékeiből összeállított kiállítás.